

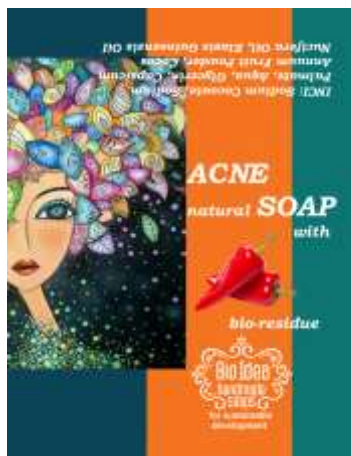

Sapunski repelenti od ostataka paprike za zaštitu bilja

Otvorene ekološke inovacije ženskog socijalnog preduzetništva

Održivo snabdevanje hranom i ruralni razvoj

Priručnik za poljoprivrednice:
Sertifikacija organske
proizvodnje

AUTORI Mreža MISS Socijalna franšiza BIO IDEA

Edukativne aktivnosti za podizanje kapaciteta seoskih žena na uspostavljanju održivih sistema za snabdevanje hranom i ruralni razvoj

PRIRUČNIK kreirao tim neprofitne organizacije **BIO IDEA** za održivi razvoj

Kontekst i važnost

U skladu sa Zelenom agendom za Zapadni Balkan i EU strategijom „Od njive do trpeze“, Srbija je napravila značajan korak ka održivoj poljoprivredi uklanjanjem 113 pesticida sa liste odobrenih hemijskih sredstava za zaštitu useva.

Međutim, prelazak na održive metode još uvek predstavlja izazov za mnoge poljoprivrednike, naročito zbog neodgovorne upotrebe preostalih pesticida i nespremnosti za promene.

Ovo negativno utiče na proizvodnju hrane, zemljište i vodne resurse, posebno u zaštićenim područjima.

Problemi i rešenje:

Naša inicijativa

Naša inicijativa fokusira se na sela u blizini Parka prirode Radan, gde radimo sa ženama iz seoskih gazdinstava koje se bave proizvodnjom ajvara i izradom BIO IDEA sapuna. Udruživši se, ove žene su stvorile industrijsku simbiozu koja koristi ostatke ajvarske paprike u proizvodnji sapuna, čime doprinose održivoj poljoprivredi i ekološki prihvatljivoj proizvodnji hrane. Kroz ovaj proces smo otkrili i inovativno rešenje za izdvajanje kapsaicina, prirodnog repelenta, čija primena u plastenicima pomaže u smanjenju upotrebe pesticida na paprikama za ajvar.

Problem 1. Proizvodnja ajvara stvara značajnu količinu bio-otpada, što predstavlja ekološki izazov, ali sadrži i dragocene resurse poput kapsaicina, koji ima prirodna repelentna svojstva

Ciljevi edukacije: Pokrećemo edukacije kako bismo ojačali kapacitete seoskih žena za uspostavljanje održivih sistema za snabdevanje hranom i ruralni razvoj

Rešenje: Naše rešenje je **dvostruko**: prvo, koristimo bio-otpad iz proizvodnje ajvara, uključujući peteljke i belu semenu ložu bogatu kapsaicinom, kao osnovu za proizvodnju sapuna sa kapsaicinom. Ovaj sapun se koristi kao repelent koji je ekološki prihvatljiv, biorazgradiv i ne šteti korisnim insektima. Drugo, edukujemo žene u seoskim zajednicama o organskoj i regenerativnoj poljoprivredi, čime promoviramo održive prakse i smanjujemo oslanjanje na hemijske pesticide.

Problem 2. Postojeća praksa upotrebe pesticida u zaštiti useva šteti zemljištu, vodi i biodiverzitetu.

Sertifikacija organske poljoprivrede

Kontekst i važnost.....	2
Predstavljanje prvog modula	4
Sertifikacija organske proizvodnje	5
Uvod.....	5
Pojam sertifikacije	7
Zašto je sertifikacija važna?	8
Koraci ka sertifikaciji	8
Sertifikat	9
Kontrolne organizacije.....	10
Međunarodni standardi i regulative za organsku proizvodnju	10
Zakonski okvir za organsku proizvodnju u RS.....	11
Kontrola organske proizvodnje	12
Sistem kontrole u organskoj proizvodnji	12
Provera dokumentacije.....	13
Kontrola organskih proizvođača	13
Izazovi i prilike organskih proizvođača	14
Budućnost organske proizvodnje	15
Najčešća pitanja i odgovori o sertifikaciji organske proizvodnje	16
Bibliografija	17

Predstavljanje prvog modula

Modul 1: Održiva poljoprivreda i ruralni razvoj je dizajniran da pruži temeljno razumevanje osnovnih principa održive poljoprivrede i njenog uticaja na ruralni razvoj. U okviru Modula 1 prethodne publikacije su pružile detaljan uvid u osnovne principe i prakse organske i regenerativne poljoprivrede. Publikacija o **organskoj poljoprivredi** obuhvatila je ključne aspekte proizvodnje koja koristi prirodne procese za očuvanje tla, biodiverziteta i zdravlja ljudi. **Regenerativna poljoprivreda**, s druge strane, fokusira se na tehnike koje ne samo da doprinose očuvanju već i obnavljaju ekosistem, pomažući u stvaranju dugoročno održivog poljoprivrednog sistema.

U ovoj publikaciji, posvetićemo se temi **sertifikacije organske proizvodnje**, koja je ključna za prepoznavanje i vrednovanje organske proizvodnje na tržištu. Sertifikacija ne samo da osigurava da proizvodi ispunjavaju stroge ekološke standarde, već i omogućava proizvođačima pristup novim tržištima i podršku u ostvarivanju ekoloških ciljeva.

Struktura modula 1:

1. Organska poljoprivreda ✓
2. Regenerativna poljoprivreda ✓
3. **Sertifikacija organske proizvodnje:**
Ovde ćemo pružiti praktične savete o tome kako da se pridržavate standarda i dobijete sertifikat koji može da otvori nove tržišne prilike.

Pitanja i odgovori Na kraju svake sesije, uključena je sekcija „Pitanja i odgovori“ koja pruža odgovore na često postavljana pitanja o temama koje obrađujemo. Ova sekcija je posebno dizajnirana da razjasni sve nedoumice i pruži dodatne informacije koje su od pomoći ženama u poljoprivredi.

Sertifikacija organske proizvodnje

Uvod

Sa organskom i regenerativnom poljoprivredom možemo rehabilitovati zemljište, poštovati dobrobit životinja i poboljšati naše živote kao poljoprivrednica. Ove prakse omogućavaju sekvestraciju ugljenika, izgradnju zdravijih zajednica i prinos nutritivno hranljivijih i obilnijih proizvoda. Regenerativna organska poljoprivreda obuhvata niz praksi fokusiranih na obnavljanje zdravlja tla i celokupnog ekosistema domaćinstva.

U praksi, regenerativna organska poljoprivreda uključuje pokrovne useve, plodored, nisku do nultu obradu zemljišta, kompostiranje i nultu upotrebu hemijskih pesticida i đubriva. Ove prakse se mogu proširiti dodavanjem višegodišnjih biljaka, razvojem staništa za oprašivače i divlje životinje, implementacijom agrošumarskih sistema, vegetativnih barijera i drugih tehnika koje doprinose povećanju organske materije u zemljištu.

Vegetativni pokrov

Održavanje zemlje prekrivene živim vegetativnim pokrivačem, ostacima useva ili malčiranjem tokom cele godine pomaže u očuvanju ugljenika u zemljištu, vraćanju hranljivih materija, kontroli štetočina, sprečavanju erozije i smanjenju korova. Koristeći raznovrsne pokrovne useve, uključujući one bogate azotom, dodatno unapređujemo zdravlje tla.

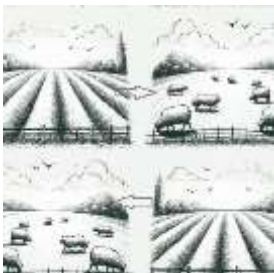
Plodored

Sadnja različitih useva u sekvencama na istoj parceli doprinosi poboljšanju zdravlja tla, optimizaciji hranljivih materija i efikasnijoj borbi protiv štetočina i korova.

Minimalno uznemiravanje zemljišta

Oprema za obradu tla često uništava strukturu i mikrobiom tla. Minimalni poremećaj tla omogućava održavanje njegove biologije i strukture, zadržavanje vode, sprečavanje erozije i gubitka ugljenika.

Rotaciona ispaša

Preživari koji se hrane travom, poput ovaca, rotiraju se kroz pašnjake, tako ravnomerno vraćaju stajnjak bogat hranljivim sastojcima u gornji sloj tla i daju zemljištu vremena za odmor između ciklusa ispaše.

Kompost

Dodavanje komposta na njive, u šume i na pašnjake poboljšava zdravlje tla i značajno povećava sekvestraciju ugljenika. Kompost bogat mikroorganizmima može poboljšati strukturu tla, suzbijati bolesti, povećati kapacitet zadržavanja vode i podržati biodiverzitet.

Bez sintetičkih đubriva ili pesticida

Bez sintetičkih đubriva ili pesticida, zemljište je pošteđeno toksičnih hemikalija, a ekologija tla se održava. Plodnost i kontrola štetočina postižu se kompostiranjem, rotiranjem useva sa korisnim biljkama, i upotrebom prirodnih repelenata za zaštitu bilja. Na primer, sapunski repelent na bazi kapsaicina, razvijen iz ostataka ajvarske paprike, efikasno štiti useve od štetočina bez upotrebe sintetičkih pesticida.

Kada usvojimo regenerativne prakse, ne samo da unapređujemo zdravlje zemljišta i biodiverzitet, već se približavamo sertifikaciji naše poljoprivredne proizvodnje. Sertifikacija je ključni korak koji omogućava poljoprivrednicima da formalizuju svoje prakse i pristupe tržištu kao proizvođači organske hrane, pružajući dodatnu vrednost potrošačima i otvarajući nove mogućnosti za razvoj njihove proizvodnje. Za mnoge poljoprivrednike, posebno seoske žene, dobijanje sertifikata može izgledati kao izazovan zadatak, ali uz prave informacije i pripremu, ovaj proces postaje mnogo pristupačniji.

Pojam sertifikacije

Sertifikacija organske proizvodnje je proces kojim se potvrđuje da je poljoprivredna praksa u skladu sa strogim ekološkim standardima. Ovaj proces uključuje nezavisnu procenu farme, proizvodnih metoda i krajnjih proizvoda, kako bi se osigurala usklađenost sa pravilima organske proizvodnje. Sertifikat organske proizvodnje ne samo da garantuje kvalitet proizvoda, već i omogućava proizvođačima pristup specijalizovanim tržištima i boljoj ceni za svoje proizvode.

Zašto je sertifikacija važna?

Sertifikacija donosi mnoge prednosti kako proizvođačima, tako i potrošačima:

1. **Poverenje potrošača:** Potrošači koji biraju organske proizvode oslanjaju se na sertifikaciju kao garanciju da su proizvodi proizvedeni u skladu sa ekološkim standardima, bez upotrebe sintetičkih hemikalija, GMO-a ili štetnih pesticida.
2. **Tržišna prepoznatljivost:** Sertifikovani proizvodi mogu nositi oznaku organskog proizvoda, što ih izdvaja na tržištu i često omogućava postizanje viših cena u poređenju sa konvencionalnim proizvodima.
3. **Održivost proizvodnje:** Sertifikacija podstiče poljoprivrednike da primenjuju održive prakse koje dugoročno poboljšavaju kvalitet zemljišta, vode i biodiverziteta.

Koraci ka sertifikaciji

Koraci ka postajanju sertifikovanog organskog/regenerativnog proizvođača

1. Registracija poljoprivrednog gazdinstva: Prvi korak je registracija poljoprivrednog gazdinstva, što je osnovni preduslov za ulazak u proces sertifikacije.
2. Priprema i planiranje: Poljoprivrednici treba da se upoznaju sa standardima organske proizvodnje i da razviju plan upravljanja farmom koji ispunjava te standarde.
3. Obuka i informisanje: Preporučuje se pohađanje obuka koje pokrivaju osnove organske proizvodnje i neophodne procedure za sertifikaciju.
4. Kontakt sa sertifikacionim organizacijama: Sledeći korak je uspostavljanje kontakta sa ovlašćenim kontrolnim (sertifikacionim) organizacijama, koje su nadležne za sprovođenje procesa sertifikacije.

5. Podnošenje zahteva: Podnošenje prijave kontrolnoj organizaciji uz neophodnu dokumentaciju je sledeći korak ka dobijanju sertifikata.
6. Potpisivanje ugovora: Nakon razmatranja zahteva sledi potpisivanje ugovora sa ovlašćenom kontrolnom organizacijom, čime se formalno započinje proces sertifikacije.
7. Period konverzije: Nakon potpisivanja ugovora počinje period konverzije, koji traje od 1 do 3 godine, u zavisnosti od vrste useva. Tokom ovog perioda, proizvodi se mogu plasirati uz oznaku „iz perioda konverzije“.
8. Inspekcija i evaluacija: Nezavisna organizacija sprovodi inspekciju farme i analizira sve aspekte proizvodnje, od upotrebe zemljišta do skladištenja i transporta proizvoda.
9. Dobijanje sertifikata: Po završetku perioda konverzije i uspešnoj inspekciji, proizvođač dobija sertifikat kojim se potvrđuje da su njegovi proizvodi organski.

Period konverzije je neophodan za prelazak sa konvencionalne na organsku proizvodnju, i zavisi od vrste useva. Na primer, za jednogodišnje useve i pašnjake, period konverzije traje 24 meseca, dok za višegodišnje biljke traje 36 meseci

Sertifikat

Sertifikat je zvaničan dokument koji vam pruža garanciju da vaša poljoprivredna proizvodnja ispunjava stroge standarde organske proizvodnje. To je poput pečata poverenja, kojim dokazujete da su vaši proizvodi uzgajani i prerađeni na način koji poštuje prirodne procese, bez upotrebe sintetičkih hemikalija ili GMO-a.

Zamislite sertifikat kao ključ koji vam otvara vrata ka tržištu organske hrane. On vam omogućava da svoje proizvode ponudite potrošačima koji traže kvalitetne, ekološki proizvedene namirnice, dajući vam prednost na tržištu i šansu da ostvarite veći prihod. Sertifikat takođe pruža sigurnost vašim kupcima da je ono što kupuju zaista organsko, što dodatno jača poverenje i lojalnost prema vašem brendu.

Za poljoprivrednice na selu, sertifikat nije samo formalnost; to je korak ka većoj vidljivosti i priznanju na tržištu, kao i prilika da se vaša proizvodnja zaštiti i unapredi kroz stalno praćenje i savete stručnjaka. Dakle, sertifikat nije samo papir, već alat koji vas podržava na putu ka održivoj i uspešnoj organskoj proizvodnji.

Kontrolne organizacije

Kontrolne organizacije su vaši saveznici na putu do organske sertifikacije. One su nezavisne i stručne institucije koje su ovlašćene od strane države da nadgledaju i potvrde da vaša proizvodnja ispunjava sve standarde organske poljoprivrede.

Kada odlučite da se upustite u organsku proizvodnju, prva stvar koju treba da uradite je da izaberete kontrolnu organizaciju sa kojom ćete potpisati ugovor. Od tog trenutka, vaša proizvodnja ulazi u proces sertifikacije. Ove organizacije nisu samo kontrolori – one vam pružaju podršku, savete i smernice kako biste osigurali da vaši proizvodi ispunjavaju sve potrebne kriterijume.

Ovlašćene kontrolne organizacije su akreditovane od strane Akreditacionog tela Srbije i njihov rad je strogo regulisan. [Spisak](#) ovih organizacija se redovno ažurira i objavljuje u Službenom glasniku, omogućavajući vam da izaberete onu koja najbolje odgovara vašim potrebama. Kroz saradnju sa kontrolnom organizacijom, ne samo da obezbeđujete kvalitet i integritet vaših proizvoda, već i stičete poverenje svojih kupaca, što je ključno za uspeh na tržištu organske hrane.

Međunarodni standardi i regulative za organsku proizvodnju

se proizvođač organske hrane odluči na izvoz svojih proizvoda na inostrano tržište, neophodno je da poseduje sertifikat koji je priznat u zemlji u koju planira izvoz. To znači da je potrebno uskladiti proizvodnju sa standardima te zemlje, kako bi organski proizvodi mogli da se plasiraju na tržištu.

Najčešće, kontrola i sertifikacija za potrebe izvoza organskih proizvoda iz Srbije obavlja se u skladu sa propisima Evropske unije (EU). Pored toga, postoje i druge međunarodne regulative sa kojima se sertifikacija može uskladiti, kao što su NOP regulativa za tržište SAD-a, BIOSUISSE za švajcarsko tržište, ili KRAV standard za tržište Skandinavije.

Za postizanje usklađenosti sa propisima EU, ovlašćene kontrolne organizacije u Srbiji prilagodile su svoje poslovanje kako bi mogle izdavati sertifikate u skladu sa EU standardima. Evropska komisija priznaje ova kontrolna tela kao nadležna za obavljanje poslova kontrole i sertifikacije u zemljama van EU, a spisak ovih tela se redovno ažurira i objavljuje.

Organska proizvodnja u Evropskoj uniji je regulisana Uredbom (EU) 2018/848, koja je stupila na snagu 1. januara 2022. godine. Ova uredba ima za cilj da osigura visok kvalitet organskih proizvoda koji se uvoze u EU, kao i da poveća organsku proizvodnju unutar same unije. Novi zakonski okvir stavlja poseban naglasak na sprečavanje kontaminacije nedozvoljenim pesticidima ili sintetičkim đubrivima, čime se dodatno štiti integritet i kvaliteta organskih proizvoda.

Za proizvođače iz Srbije, usklađivanje sa ovim standardima i pravilima otvara vrata za plasman proizvoda na tržišta EU, SAD, Kanade i drugih zemalja koje priznaju ovakve sertifikate. Priprema za sertifikaciju prema ovim standardima zahteva pažljivu analizu i prilagođavanje proizvodnih procesa, ali donosi i značajne prednosti u vidu pristupa novim tržištima i povećanja vrednosti proizvoda.

Zakonski okvir za organsku proizvodnju u RS

U Republici Srbiji, zakonodavni okvir koji reguliše organsku proizvodnju obuhvata zakone i pravilnike koji definišu standarde i procedure za ovu vrstu poljoprivrede. Ovi propisi osiguravaju da organski proizvodi ispunjavaju visoke standarde kvaliteta i usklađenosti, od proizvodnje do prometa.

Zakon o organskoj proizvodnji („Sl. glasnik“, broj 30/10 i 17/2019 – dr. zakon)

Ovim zakonom uređuje se proizvodnja poljoprivrednih i drugih proizvoda metodama organske proizvodnje. Zakon definiše ciljeve i načela organske proizvodnje, metode proizvodnje, kontrolu i sertifikaciju, preradu, obeležavanje, skladištenje, prevoz, promet, uvoz i izvoz organskih proizvoda, kao i druga pitanja od značaja za organsku proizvodnju.

Pravilnik o kontroli i sertifikaciji u organskoj proizvodnji i metodama organske proizvodnje („Sl. glasnik RS“, br. 95/20 i 24/21)

Ovim pravilnikom bliže se propisuju uslovi koje treba da ispuni kontrolna organizacija za obavljanje poslova kontrole i sertifikacije u organskoj proizvodnji. Pravilnik pokriva metode organske biljne i stočarske proizvodnje, dužinu trajanja perioda konverzije, način vršenja kontrole, mere u slučaju nepravilnosti, evidenciju, tehnološke postupke prerade, sastojke, aditive i pomoćne supstance koje se koriste, sredstva za čišćenje tehnoloških linija, kao i izgled oznake i nacionalnog znaka organskih proizvoda, skladištenje i prevoz organskih proizvoda.

Kontrola organske proizvodnje

Kontrola organske proizvodnje započinje kada proizvođač potpiše ugovor sa ovlašćenom kontrolnom organizacijom. Ugovor definiše:

- **Ugovorne strane:** koje su uključene u proces kontrole i sertifikacije.
- **Vrstu proizvodnje:** koja obuhvata i prepakivanje, distribuciju i uvoz organskih proizvoda.
- **Podaci o parceli:** Broj i površina katastarske parcele i katastarska opština.
- **Prava i obaveze:** Šta su obaveze i prava svih strana.
- **Uslovi za sertifikat:** Kako se ostvaruju prava na sertifikat i mere zaštite u slučaju neispunjavanja obaveza.

Sistem kontrole u organskoj proizvodnji

Ovlašćena kontrolna organizacija je dužna da Ministarstvu poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede u najkraćem roku dostavi fotokopiju zaključenog ugovora. Sistem kontrole osigurava potpunu sledljivost proizvoda kroz sve faze – od proizvodnje do prerade i prometa, u skladu sa zakonom o bezbednosti hrane, kako bi se potvrdilo da je proizvod u skladu sa pravilima organske proizvodnje.

Kontrola uključuje fizičku provere i reviziju dokumentacije, uz primenu mera predostrožnosti. Ovlašćena kontrolna organizacija vrši kontrolu najmanje jednom godišnje, prvenstveno kroz najavljene posete, uz mogućnost nenajavljenih poseta, prema planu kontrole. Broj kontrola može biti veći od jednog puta godišnje, zavisno od procene rizika i prethodnih nalaza, kao i veličine i raznovrsnosti proizvoda.

Tokom kontrole, ovlašćena organizacija može da uzima uzorke za laboratorijska ispitivanja i procenjuje prisustvo nedozvoljenih supstanci. Minimalno 10% svih kontrola je nenajavljeno. Uzorci se uzimaju od najmanje 5% proizvođača pod kontrolom.

Provera dokumentacije

Proverom dokumentacije tokom kontrole obuhvaćeni su svi relevantni podaci o delatnostima proizvođača, uključujući finansijsku dokumentaciju. Proizvođač mora omogućiti pristup svim relevantnim podacima, uključujući:

- **Dobavljače i izvoznike** organskih proizvoda.
- **Vrstu i količinu** organskih proizvoda isporučenih i kupljenih sirovina.
- **Skladištenje** organskih proizvoda i količine koje napuštaju proizvodnu jedinicu.
- **Transakcije** prodaje i kupovine, uključujući sve relevantne informacije o dobavljačima i kupcima.

Ovaj sistem omogućava detaljnu proveru i osigurava usklađenost sa standardima organske proizvodnje.

Kontrola organskih proizvođača

Kontrola organskih proizvođača sprovodi se u skladu sa zakonom koji reguliše organsku proizvodnju i uključuje nekoliko ključnih aspekata:

Dokumentacija i sledljivost: Ovlašćena kontrolna organizacija može tražiti dodatne podatke od proizvođača kako bi se utvrdila usklađenost između ulaznih sirovina i gotovih proizvoda.

Proizvodne jedinice: Ako proizvođač ima više proizvodnih jedinica, kontrola obuhvata i jedinice gde se obavlja konvencionalna proizvodnja, uključujući prostorije za skladištenje inputa i podatke o prodaji i skladištenju konvencionalnih proizvoda.

Način sprovođenja kontrole: Kontrola se sprovodi kako bi se osigurala objektivnost, nepristrasnost, efikasnost i profesionalnost, u svim fazama organske proizvodnje i za sve organske proizvode, prema dokumentovanoj proceduri.

Prva kontrola: Radi vršenja prve kontrole, proizvođač ovlašćenoj kontrolnoj organizaciji treba da dostavi potpisanu pismenu izjavu, sa podacima o:

- Proizvodnim jedinicama i delatnostima.
- Merama koje treba preduzeti za obezbeđivanje poštovanja pravila organske proizvodnje.
- Preventivnim merama za smanjenje rizika od kontaminacije konvencionalnim supstancama.

Izjavom se garantuje da će se proizvodnja i promet vršiti u skladu sa pravilima organske proizvodnje, a u slučaju nepravilnosti, preduzeti mere za usklađivanje.

Pristup i informacije: Proizvođač mora omogućiti pristup svim delovima proizvodne jedinice, računima i dokumentaciji, kao i obezbediti informacije o uvezenim pošiljkama i rezultate programa kvaliteta. Ako se u okviru poljoprivrednog gazdinstva obavlja i konvencionalna proizvodnja, kontrola se sprovodi i na tim jedinicama.

Ovi koraci osiguravaju da organski proizvodi ispunjavaju sve standarde i propise, pružajući garant kvaliteta i bezbednosti na tržištu.

Izazovi i prilike organskih proizvođača

Organski proizvođači suočavaju se s različitim izazovima koji utiču na njihov rad. Nedostatak radne snage predstavlja značajan problem kako u Srbiji, tako i globalno, dok neznanje i neupućenost dodatno otežavaju situaciju.

Troškovi sertifikacije organskih proizvoda takođe predstavljaju izazov. Troškovi za sertifikaciju su viši nego u konvencionalnoj proizvodnji, zbog toga postoje mere podsticaja od Ministarstva poljoprivrede koje refundiraju deo troškova, uključujući i laboratorijske analize. Refundacija iznosi 50%, odnosno 65% za proizvođače iz predela sa otežanim uslovima u poljoprivredi.

Administracija i vođenje dokumentacije su obavezni deo standarda organske proizvodnje. Ovi poslovi su obimni i zahtevaju izuzetnu posvećenost. Pre nego što se odluče za ovaj način proizvodnje, proizvođači moraju biti dobro informisani, edukovani i upoznati sa zakonskim okvirom.

Klimatske promene, otpornost na štetočine i nelojalna konkurencija konvencionalne poljoprivrede takođe su faktori koje organski proizvođači moraju uzeti u obzir.

Budućnost organske proizvodnje

Povećanje površina pod organskom proizvodnjom i rast broja organskih proizvođača ukazuju na pozitivan trend. Budućnost organske poljoprivrede zavisi od zajedničkog truda svih aktera u lancu: nadležnih institucija, tržišta i podizanja svesti javnosti o prednostima organske proizvodnje.

Umrežavanje organskih proizvođača i pomoć novim proizvođačima kroz savete i praksu mogu značajno doprineti uspehu. [Socijalna franšiza BIO IDEA](#) predstavlja uspešan model umrežavanja koji omogućava razmenu veština i resursa među socijalnim preduzetnicama, posebno se fokusirajući na podršku seoskim ženama.

Za više informacija o umrežavanju i podršci, posetite platformu www.odrzivirazvoj.org.rs

Najčešća pitanja i odgovori o sertifikaciji organske proizvodnje

Da bismo olakšali vaš put ka sertifikaciji, pripremili smo odgovore na najčešća pitanja koja se javljaju među poljoprivrednicima koji žele postati sertifikovani organski proizvođači.

Pitanje 1: Šta je organska sertifikacija i zašto je važna?

Odgovor: Organska sertifikacija je proces kojim se potvrđuje da je vaša poljoprivredna proizvodnja u skladu sa strogim standardima za organsku proizvodnju. Sertifikat vam omogućava da svoje proizvode označite kao "organske", što može povećati njihovu vrednost na tržištu i privući potrošače koji traže zdravu i ekološki prihvatljivu hranu. Za seoske žene, sertifikacija može doneti dodatne ekonomske prilike i priznanje za trud u očuvanju prirodnih resursa.

Pitanje 2: Koji su prvi koraci ka dobijanju sertifikata?

Odgovor: Prvi koraci uključuju edukaciju o organskoj poljoprivredi i upoznavanje sa standardima sertifikacije. Potrebno je pripremiti zemljište i useve prema tim standardima, što uključuje izbegavanje sintetičkih hemikalija, održavanje zdravlja tla i primenu praksi kao što su plodored, kompostiranje i biološka kontrola štetočina. Preporučuje se i kontaktiranje sertifikacionih tela koja će vam pružiti detaljna uputstva i pomoć u procesu.

Pitanje 3: Koliko traje proces sertifikacije?

Odgovor: Proces sertifikacije obično traje nekoliko meseci do godinu dana, zavisno od stanja vaše farme i usklađenosti sa standardima. Period tranzicije može trajati do tri godine ako prelazite sa konvencionalne na organsku proizvodnju. Tokom tog perioda, potrebno je pratiti sve zahteve sertifikacije i voditi detaljnu evidenciju o svim radovima na farmi.

Pitanje 4: Koliko košta sertifikacija?

Odgovor: Troškovi sertifikacije variraju u zavisnosti od veličine farme, vrste useva i sertifikacionog tela. Postoje programi i subvencije koji pomažu malim proizvođačima i seoskim ženama u pokrivanju troškova sertifikacije. Preporučljivo je kontaktirati lokalne organizacije koje mogu pružiti podršku i informacije o dostupnim finansijskim pomoći.

Pitanje 5: Kako održavati sertifikat?

Odgovor: Održavanje sertifikata zahteva kontinuirano praćenje i pridržavanje standarda organske proizvodnje. To uključuje redovne inspekcije, vođenje evidencije o svim praksama na farmi i stalno unapređivanje poljoprivrednih praksi. Sertifikaciona tela vrše redovne kontrole kako bi se osiguralo da se standardi poštuju.

Bibliografija

1. Republika Srbija, Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede GRUPA ZA ORGANSKU PROIZVODNJU <http://www.minpolj.gov.rs/organska/?script=lat>
2. Evropska Komisija *Uredba (EU) 2018/848 o organskoj proizvodnji*. Evropska Komisija. Retrieved from <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/?uri=CELEX%3A32018R0848>
3. **Zakon o organskoj proizvodnji („Sl.glasnik”, broj 30/10 i 17/2019 – dr. zakon)**; **Pravilnik o kontroli i sertifikaciji u organskoj proizvodnji i metodama organske proizvodnje („Sl. glasnik RS”, br. 95/20, 24/21)** ; **Pravilnik o dokumentaciji koja se dostavlja ovlašćenoj kontrolnoj organizaciji radi izdavanja potvrde, kao i o uslovima i načinu prodaje organskih proizvoda („Sl. glasnik RS”, br. 88/16)**
4. Marz, U., Kalentić, Stefanović, E., Simić, I. (2014). *Organska poljoprivreda u Srbiji 2014*. GIZ i Serbia organica, Beograd
5. Lazarević, J., Fotirić, M. (2005). *Sertifikacija i inspekcija u organskoj poljoprivrednoj proizvodnji*. U: D. Kovačević, S. Oljača (Ur.), *Organska poljoprivredna proizvodnja*. Poljoprivredni fakultet, Univerzitet u Beogradu, Beograd,; str.303-322.
6. Lazić, B., Babović, J. (2008). *Organska poljoprivreda I i II*. Institut za ratarstvo i povrtarstvo, Novi Sad
7. *Pravilnik o kontroli i sertifikaciji u organskoj proizvodnji i metodama organske proizvodnje („Sl. glasnik RS”, br. 95/20, 24/21)*

